

„VLAD ȚEPEȘ — 500“

EMIL PAUNESCU

Comemorarea — în decembrie 1976 — a unei jumătăți de mileniu de la tragica moarte a domnitorului Vlad Țepeș, remarcabil om politic și conducător în lupta pentru păstrarea ființei de stat a țării sale, a prilejuit un dublu eveniment editorial.

Sbu egida Academiei de științe sociale și politice a R.S.R. și a Institutului de istorie „N. Iorga“, Nicolae Stoicescu a publicat monografia *Vlad Țepeș* (Ed. Academiei R.S.R., București, 1976, 238 p.). O altă monografie, autor Ștefan Andreescu, a apărut în seria „Confluente“ (Ed. Minerva, București, 1976, 302 p.) sub titlul *Vlad Țepeș (Dracula). Între legendă și adevăr istoric*.

Cartea lui Nicolae Stoicescu este alcătuită din patru părți. Partea I cuprinde capitolele : 1. Prima domnie a lui Vlad Țepeș ; 2. Domnia lui Vladislav al II-lea 1447—1456. Pribegia lui Vlad Țepeș. Reocuparea tronului (1456). În partea a II-a se tratează principala domnie sub diferite aspecte : 1. Politica internă a lui Vlad Țepeș ; 2. Relațiile cu Moldova ; 3. Relațiile cu Transilvania și Ungaria ; 4. Relațiile cu Imperiul otoman. Victoria din 1642 ; 5. Căderea lui Vlad Țepeș. A treia parte are capitolele 1. Țara Românească între 1462—1475 și 2. A treia domnie și sfârșitul lui Vlad Țepeș (1476), iar în ultima se vorbește despre 1. Faima lui Dracula și 2. Vlad Țepeș în amintirea poporului român.

Volumul este prefătat de prof. dr. Ștefan Ștefănescu (iar pe supracopertă are o scurtă prezentare semnată de Florin Constantiniu) și se deschide printr-o notă explicativă „Către cititor“. Este însoțit de „Cronologia evenimentelor din timpul vieții și domniilor lui Vlad Țepeș“ și un rezumat în limba engleză, din păcate nu și de indici.

Pentru ilustrare s-au folosit 24 de fotografii (dintre care unele repetate pe supracopertă) și o hartă — nu tocmai completă — a Țărilor române în timpul lui Vlad Țepeș. Dacă ținuta grafică generală a cărții este de remarcat, am reproșa slaba calitate a ilustrației și — uneori — plasarea ei inadecvată.

Monografia *Vlad Țepeș* se caracterizează, ca și alte lucrări ale autorului, printr-o documentație bogată, rod al unei cercetări laborioase. Sînt puse în valoare numeroase izvoare străine, dar citarea lor fără traducere îngreunează lectura. Meritele lui Nicolae Stoicescu nu pot fi umbrite de cele semnalate, care țin poate și de graba finisării întru apariția cărții pentru întîmpinarea momentului aniversar.

O recenzie „dură“, cu aprecieri discutabile, a publicat revista „Steaua“ (nr. 1/1977, p. 48) sub semnătura lui Ovidiu Mureșan.

Cartea scrisă de Ștefan Andreescu are două părți egale ca întindere. Prima, structurată cronologic, *Vlad Țepeș — Dracula. Personajul istoric și epoca sa*, cuprinde trei capitole cu următoarele probleme principale: 1. Lupta dintre Dănești și Drăculești; Bătălia de la Kossovopolje și prima domnie a lui Țepeș; Sud-estul european în preajma căderii Constantinopolului. Cea de a doua, *Lumini și umbre ale legendei*, reanalizează și confruntă principalele izvoare medievale, precum și „resuscitarea legendei“ în ultimul secol (1. Numele „Dracula“; Izvoarele bizantine și turcești; Versiunea slavă a „Povestirii despre Dracula voievod“; 2. Versiunea germană a faptelor lui Vlad Țepeș; Alte ecouri în literatura medievală occidentală; Raportul dintre cele două versiuni; 3. Romanul lui Bram Stoker; Vlad Țepeș în literatura română; Efigia voievodului.).

Ștefan Andreescu își începe lucrarea cu un „Cuvînt înainte“ — în fapt o succintă prezentare istoriografică — și o încheie cu o postfață intitulată „Cununa gloriei în numele dragostei de țară“. Volumul mai cuprinde un rezumat în limba engleză și un indice de persoane.

Prin alcătuire și modul original de a pune în dezbatere problemele controversate *Vlad Țepeș (Dracula)*, se încadrează cu succes în specificul colecției în care a fost publicată. Autorul se încumetă să abordeze unele ipoteze îndrăznețe, pornind de la analiza nuanțată a textelor. Stilul scrierii este atrăgător, chiar dacă repetarea frecventă a unor citate — în dorința de a face expunerea mai clară, mai convingătoare, mai argumentată — nu este întotdeauna o reușită.

Nu ne-am propus decât scurta prezentare a acestor cărți. O analiză aprofundată pe marginea lor va publica prof. Mihai Berza în „Revue des études sud-est européennes“, nr. 2, 1977 (*En marge de deux livres sur Vlad Țepeș*).

Cele două lucrări științifice, care se completează în chip fericit, aduc o contribuție importantă la înțelegerea epocii și personalității lui Vlad Țepeș, îmbogățesc și consolidează cunoștințele noastre despre lupta poporului român pentru independență, despre civilizația românească medievală.

*

Bibliografia studiilor și articolelor consacrate comemorării marelui domnitor, pe care o redăm mai jos, nu are pretenții de eshaustivitate, fiind susceptibilă de completări (nu au fost folosite ziarele județene, iar alte câteva publicații nu ne-au fost accesibile):

1. Ștefan Andreescu, *Războiul cu turcii din 1462* (capitol din monografia apărută în Ed. Minerva), în „Revista de istorie“, tom 29, nr. 11, 1976, p. 1673—1695.

2. Ștefan Andreescu, *Vlad Țepeș — personalitate proeminentă a luptei poporului român pentru libertate și independență*, în „Scînteia tineretului“, XXXII, nr. 8575, 16 dec. 1976, p. 4.

3. Ștefan Andreescu, *En marge des rapports de Vlad l'Empaleur avec l'Empire Ottoman*, în „Revue des études sud-est européennes“, tome XIV, nr. 3, 1976, p. 373—379 (în aceeași revistă, nr. 2/1977, i se va publica

un alt articol : *L'action de Vlad Țepeș dans le Sud-Est de l'Europe en 1476*).

4. Cezar Avram, *O personalitate strălucită a istoriei naționale*, în „Ramuri“, XIII, nr. 12 (150), 15 dec. 1976, p. 11.

5. Constantin Căzănișteanu, *O personalitate proeminentă a istoriei naționale, întruchipare a voinței poporului român de a trăi liber în vatra strămoșească (500 de ani de la moartea lui Vlad Țepeș)*, în „Scinteia“, XLVI, nr. 10674, 14 dec. 1976, p. 4.

6. Dan Cernovodeanu, *Contribuții la studiul însemnelor heraldice ale lui Vlad Țepeș*, în „Revista de istorie“, tom 29, nr. 11, 1976, p. 1731—1743 (un studiu temeinic documentat, însoțit de 5 ilustrații).

7. Virgil Ciociltan, *Între sultan și împărat : Vlad Dracul în 1438*, în „Revista de istorie“, tom 29, nr. 11, 1976, p. 1767—1790 (prezentarea și comentarea unui document neutilizat pînă acum în istoriografia românească ; alte aspecte din acest document sînt reliefate în articolul *La campagne ottomane de Transylvanie (1438) dans le contexte politique international*, în „Revue roumaine d'histoire“, tome XV, nr. 3, 1976, p. 437—445.).

8. Radu Constantinescu, *Un vrednic luptător pentru neatîrnarea țării (500 de ani de la moartea lui Vlad Țepeș)*, în „În slujba patriei“, XXVIII, nr. 49 (1409) 6 dec. 1976, p. 2.

9. Florin Constantiniu, *Libertatea țării, mai presus de orice*, în „Apărarea patriei“, XXVII, nr. 48 (6355), 1 dec. 1976, p. 10.

10.I. Cupșa, N. Culea, *O ilustră personalitate politică și militară*, în „Apărarea patriei“, XXVII, nr. 50 (6357), 15 dec. 1976, p. 8.

11. Alexandru Dușu, *Principe român și personalitate europeană*, în „Lucașfărul“, XIX, nr. 49, (762), 4 dec. 1976, p. 8—7.

12. Georgeta Ene, *Romanian Folklore about Vlad Țepeș*, în „Revue des études sud-est européennes“, tome XIV, nr. 4, 1976, p. 581—590.

13. Paul Grigoriu, *Vlad Țepeș — voievod al dreptății și curajului*, în „Contemporanul“, nr. 51 (1571), 17 dec. 1976, p. 4. (supărătoare „inadvertențe“, cum ar fi pasajul prin care autorul ne încredințează că în timpul domniei lui Vlad Țepeș au înflorit orașe ca Giurgiu și Pitești).

14. Mihail Guboglu, *Vlad Țepeș și Mehmed al II-lea în lumina cronicilor turco-bizantine*, în „Revista Arhivelor“, LIII, nr. 4, 1976, p. 381—390 (cu un interesant capitol despre izvoare).

15. Konrad Gündisch, *Siebenbürgen und der Aufrühr von 1403 gegen Sigismund von Luxemburg*, în „Revue roumaine d'histoire“, tome XV, nr. 3, 1976, p. 399—420.

16. Octavian Iliescu, *Taina unei monede*, în „Lucașfărul“, XIX, nr. 49 (762), 4 dec. 1976, p. 8—7 (după îndelungate cercetări, autorul afirmă că Vlad Țepeș a bătut monedă, pe baza unui enigmatic ban de argint din colecția Cabinetului numismatic al B.A.R.S.R.).

— Camil Mureșan, vezi Anda Raicu.

17. Ion Nicoară, *Vlad Țepeș — un mare apărător al intereselor românimii*, în „Astra“, nr. 4, (105), 1976, p. 6.

18. Francisc Pall, *De nouveau sur l'action de Ianco de Hunedoara (Hunyadi) en Valachie pendant l'année 1447*, în „Revue roumaine d'histoire“, tome XV, nr. 3, 1976, p. 447—463 (răspuns la articolul lui C. A.

Stoide, *Contribuții la studiul istoriei Țării Românești între anii 1447—1450*, în „Anuarul Institutului de istorie și arheologie A. D. Xenopol“, X, 1973).

19. Șerban Papacostea, *Kilia et la politique orientale de Sigismond de Luxembourg*, în „Revue roumaine d'histoire“, tome XV, nr. 3, 1976, p. 421—436.

20. Ion Pavelescu, *Vlad Țepeș — erou al luptei pentru libertate și neatinare (500 de ani de la moartea domnitorului)*, în „România liberă“, XXXIV, nr. 9996, 14 dec. 1976, p. 3.

21. Alexandru Predescu, *O viață dramatică în slujba unei idei dincolo de fantezie, adevăratul chip al lui Vlad Țepeș*, în „România pitorească“, nr. 11 (59), p. 14—15 și nr. 12 (60), p. 14.

22. Ana Raicu, *Interviu cu dr. Camil Mureșan, profesor la Facultatea de istorie-filozofie a Universității Cluj-Napoca*, în „România pitorească“, V, nr. 11 (59), 1976, p. 14, 15, 17.

23. Constantin Rezachevici, *Vlad Țepeș — cronologie, bibliografie*, în „Revista de istorie“, tom 29, nr. 11, 1976, p. 1745—1766 (prima parte se vrea o „sinteză“ a vieții și domniilor lui Vlad Țepeș; bibliografia cuprinde izvoare documentare și narrative (75 de titluri), lucrări generale privind epoca lui Vlad Țepeș și sinteze de istorie a românilor (21 de titluri) și lucrări speciale (105 titluri).

24. Constantin Rezachevici, *Apărarea țării — scopul suprem al lui Vlad Țepeș*, în „În slujba patriei“, XXVIII, nr. 27 (1387), 5 iulie 1976, p. 1, 7.

25. Constantin Șerban, *Relațiile lui Vlad Țepeș cu Transilvania și Ungaria*, în „Revista de istorie“, tom 29, nr. 11, 1976, p. 1697—1720 (fragment dintr-o a treia monografie, ce urmează să apară în cursul anului 1977).

26. Constantin Șerban, *Recenzie la: Radu Florescu, Raymond T. McNally, Dracula. A Biography of Vlad the Impaler, 1431—1476*. New York, Hawthorn Books, Inc., 1973, X + 239 p., în „Revista de istorie“, nr. cit., p. 1813—1817.

27. G. Sibechi, *Mărturii despre Vlad Țepeș*, în „Viața militară“, XXX, nr. 9, 1976, p. 24.

28. Constantin Simionescu, *Vlad Țepeș — ctitor al Bucureștilor*, în „Săpămîna cultural a capitalei“, nr. 314, 10 dec. 1976, p. 1.

29. Ștefana Simionescu, *Știri din narațiunile germane despre Vlad Țepeș*, în „Revista de istorie“, nr. 11, 1976, p. 1721—1729.

30. Nicolae Stoicescu, *Politica internă a lui Vlad Țepeș*, (fragment din monografia analizată mai sus), în „Revista de istorie“, nr. 11, 1976, p. 1657—1672.

31. Nicolae Stoicescu, *La victoire de Vlad l'Empaleur sur les Turcs (1462)*, în „Revue roumaine d'histoire“, nr. 3, 1976, p. 377—397 (formă prescurtată a unui alt capitol al monografiei sale).

32. Octavian Șchiau, *Vlad Țepeș în literatură*, în „Tribuna“, XX, nr. 51 (1003), 16 dec. 1976, p. 6 (nu se referă la literatura română contemporană).

33. Ștefan Ștefănescu, *Vlad Țepeș — un conducător de stat celebru*, în „Revista de istorie“, nr. 11, 1976, p. 1647—1656. („Studiu consacrat prezentării programului politic“ al voievodului).

34. Pompiliu Teodor, *Vlad Țepeș — restituirea personajului istoric*, în „Steaua“, XXVII, nr. 12, (355), 1976, p. 13.

35. Dan Zamfirescu, *Un principe modern*, în „Luceafărul“, XIX, nr. 49 (762), 4 dec. 1976, p. 1—2.

36. Constantin Rezachevici, *Viteazul principe al Țării Românești. Un istoric francez din secolul XVII despre Vlad Țepeș*, în „Magazin istoric“, X, nr. 12 (117), 1976, p. 5—7. (prezintă extrase din lucrarea istoricului francez Georges Guillet de Saint-Georges, *Histoire du règne de Mahomet II Empereur des Turcs*, vol. I—II, Paris, 1681).

37. *** Vlad Țepeș — Bibliografie selectivă, în „Îndrumătorul cultural“, XXIX, nr. 12, 1976, p. 48.

Dintre manifestările științifice desfășurate în țară menționăm :

Muzeul de istorie al municipiului București a organizat în zilele de 15—20 noiembrie 1976 un ciclu de acțiuni intitulat „Vlad Țepeș și Bucureștii“. În programul sesiunii științifice au figurat printre altele următoarele comunicări : Consantin C. Giurescu, *Semnificația istorică a domniei lui Vlad Țepeș* ; Ștefan Ștefănescu, *Importanța europeană a luptei românilor pentru independență (sec. XIV—XV)* ; Ion Ionașcu, *Vlad Țepeș și Bucureștii* ; Radu Manolescu, *Politica economică a lui Vlad Țepeș* ; Nicolae Stoicescu, *Personalitatea europeană a lui Vlaă Țepeș* ; Sergiu Iosipescu, *Conjunctura și condiționarea internațională militară a celei de a doua domnii a lui Vlad Țepeș* ; Panait I. Panait, *Locul cetății București, ctitorită de Vlad Țepeș, în arhitectura medievală românească* ; George Baltag, *Casa Vlad Dracul din Sighișoara, reședință voievodală munteană* ; Cristian Moiescu, *Considerații privind valoarea arhitectonică a monumentelor epocii lui Vlad Țepeș* ; Aristide Ștefănescu, *Un sat al Drăculeștilor în împrejurimile Bucureștilor* ; Liviu Ștefănescu, *Vlad Țepeș în preocupările istoricului C. D. Aricescu* ; Ștefan Olteanu, *Vlad Țepeș în posteritate*.

Muzeul de istorie al R.S.R. a organizat la 14 decembrie 1976 sesiunea „Lupta poporului român pentru apărarea independenței și rolul lui Vlad Țepeș în organizarea și întărirea statului“. S-au prezentat comunicările : Mihai Berza, *Europa după cucerirea Constantinopolului de către Imperiul otoman* ; Ștefan Ștefănescu, *Cooperarea Țărilor românești, în lupta pentru neatîrnare din secolul al XV-lea* ; Constantin Șerban, *Organizarea și întărirea statului — piatra unghiulară a politicii interne promovate de Vlad Țepeș* ; Constantin Căzănișteanu, *Luptele antiotomane ale Țării Românești în timpul domniei lui Vlad Țepeș* ; Ion Frunzetti, *Figura lui Vlad Țepeș în arta românească*.

Muzeul de istorie al R.S.R. a organizat în colaborare cu Muzeul județean Dîmbovița un simpozion la Pucioasa (24 martie 1976), cu participarea lui Liviu Ștefănescu, *Economia Țărilor române în prima jumătate a secolului al XV-lea și domnia lui Vlad Țepeș* ; Radu Gloglovan, *Apărarea muntenilor lui Vlad Țepeș împotriva lui Mahomed al II-lea în războiul din 1462* ; Maria Georgescu, *Personalitatea lui Vlad Țepeș în izvoarele vremii*. Un alt simpozion a fost organizat în colaborare cu Muzeul județean Ilfov, la Comana (10 decembrie 1976), cu participarea

lui Dumitru Almaș, *Legende și adevăr istoric despre Vlad Țepeș*; Constantin Șerban, *Epopea românească din vremea lui Vlad Țepeș*; Eugen Negulescu, *Vlad Țepeș și ctitoriile sale ilfovene*.

Muzeul Militar Central, în colaborare cu Arhivele Statului, a organizat un simpozion (9 decembrie 1976), la care s-au prezentat următoarele luări de cuvânt: Carol König, *Vlad Țepeș și epoca sa*; Rodica Chira, *Istoriografia românească despre Vlad Țepeș*; Lizica Papoiu, *Chipul lui Vlad Țepeș oglindit în literatura română și străină*; Radu Constantinescu, *Noi documente despre Vlad Țepeș*.

Menționăm că sesiunea din 15 noiembrie a Muzeului de istorie a municipiului București a fost prezentată de Maria Ignat, în „Revista muzeelor“, nr. 2, 1977, p. 9—11.

*

Personalitatea legendară a lui Vlad voievod Țepeș a inspirat penelul, dalta sau condeiul mai multor artiști, dintre realizările cărora nu puține au fost închinat momentului festiv. Un monument în cinstea domnitorului eliberator al Giurgiului va fi în curînd dezvelit în municipiul de pe Dunăre. Există o sumedenie de piese de teatru aparținînd lui Mircea Bradu, Mircea Lerian, Paul Cornel Chitic, Dan Tărchilă. În cadrul epopeii naționale cinematografice i se va consacra un film. Nu ne vom opri aici asupra lor, dar am dori să semnalăm cartea scriitorului Corneliu Leu, *Plîngerea lui Dracula* (Scrisori scrise sau nescrise, trimise sau netrimise de către Vlad Draculea Domn și Voievod al Țării Românești, zis mai tîrziu și Țepeș-vodă, de la anii 6972, 6982, 6984 — aflate și grijite pentru tipar în București, cetate pe care el a înscris-o primul în hrisoave cu acest nume. La cinci sute de ani de la uciderea domnitorului adică, pe anii noștri, așa cum se scriu după milesim: 1476—1976), Ed. Cartea Românească, 1977, 309 p. O încercare merituoasă, mai ales comparativ cu — chiar dacă dimensiunile sînt altele — incalificabila „evocare“ a Sinzianei Pop, publicată în revista „Luceafărul“ sub titlul *Opt ani pentru eternitate* (nr. 49, 1976, p. 8—7).